

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 488
van **ELISABETH MEULEMAN**
datum: 9 mei 2018

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Boscompensatie - Uitvoering

Als er in Vlaanderen wordt ontbost, moet dit gecompenseerd worden. Dat kan door een bosbehoudsbijdrage te storten in het boscompensatiefonds of door in natura te compenseren. Volgens de Bosbarometer 2015 van Bos+ is de compensatieachterstand sinds 2000 steeds maar toegenomen en was die in 2015 al opgelopen tot bijna 1500 ha. Er wordt dus te weinig bebost. Nochtans was er een engagement via het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) om tegen 2007 een bosuitbreiding met 10.000 ha te realiseren.

Een deel van de verantwoordelijkheid is sinds 2014 bij de grotere ontbossers gelegd. Zij zijn verplicht bij een ontbossing van meer dan 3 ha te compenseren in natura.

Bij de adviesverlening over compenserende bebossing baseert het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) zich op interne richtlijnen. Die zijn een interpretatie van de wetgeving. Hieronder een uittreksel uit ANB RICHTLIJN, 2009/04, revisie 4, 2015/DR/453. VI.1. Goedkeuring of aanpassing van het compensatievoorstel:

"In de goedkeuring of aanpassing van het compensatievoorstel (BD art.90Bis, §2-5) kan het Agentschap voor Natuur en Bos enkel nagaan 1) of het voldoet aan de vereisten gesteld door het compensatiebesluit en 2) of het voorstel om bosbouwkundige redenen aanvaardbaar is. Er is dus, wat betreft de beoordeling van het compensatievoorstel, eerder sprake van een gebonden dan van een discretionaire bevoegdheid van het Agentschap voor Natuur en Bos."

Het compensatiebesluit schrijft niets over met welke boomsoorten moet gecompenseerd worden. Daarom is het voor de hand liggend dat een boscompensatievoorstel niet kan worden afgekeurd op basis van de boomsoort ofschoon die voor dat te bebossen perceel perfect bosbouwkundig aanvaardbaar is. Dit gebeurt de laatste tijd wel bijvoorbeeld bij compensatie van inheems of gemengd loofhout door populier. Dat boscompensatievoorstellen worden afgekeurd op basis van de boomsoort en dat ANB dan aanstuurt op het betalen van de bosbehoudsbijdrage, staat haaks op het gedachtegoed achter het boscompensatiebesluit. En tegelijkertijd stellen we vast dat we er niet in slagen om ons bosareaal op peil te houden.

In een dossier van natuurcompensatie werd al eens voorgesteld om een bestaand populierenbos met onderetage om te vormen naar zeldzaam Europees beschermd habitat, met name 91E0 (Elzenbroekbos, compensatiefactor (CF) 3). In dit geval oordeelde ANB dat omvormen maar een beperkte meerwaarde bood; nochtans zouden

we van een CF 1 naar 3 evolueren. Voorstel als natuurcompensatie werd dan ook afgekeurd.

Vanzelfsprekend dient het stand still-principe gerespecteerd te worden. Om deze reden is de compensatiefactor (CF) geïntroduceerd. Bij ontbossing van inheems loofhout wordt de te compenseren oppervlakte verdubbeld of zelfs verdrievoudigd.

Vroeger had de populier een slechte reputatie wegens aangeplant om economische redenen in monotone plantages. Recent werd een brochure uitgegeven door het Vlaamse Gewest en de provincie Oost-Vlaanderen. Daarin staat te lezen dat beide overheden in samenwerking met het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, Bos+ en Leader via het project 'Populier van Hier' de populier als belangrijke boomsoort helpen herwaarderen. Hij wordt momenteel beschouwd als een boomsoort met zowel een grote economische als ecologische meerwaarde en onder meer in de Vlaamse Ardennen bovendien een grote cultuurhistorische waarde.

Recentelijk werd een boscompensatievoorstel afgekeurd omdat het te bebossen perceel reeds bebost was en deel uitmaakt van een bosbeheerplan.

Volgens de eigen richtlijnen van ANB kan bestaand bos in agrarisch gebied dat de leeftijd van 22 jaar nog niet bereikt heeft ingebracht worden als compenserende bebossing. Dat is zeer zinvol omdat het bos wettelijk gezien gerooid kan worden om weer als landbouwgrond te gebruiken. Deze oudere bossen zijn interessant omdat ze sneller de bosfuncties kunnen waarborgen en dus een betere vervanging zijn van de bossen die verdwijnen dan nieuw aangeplante bossen.

Er werd geoordeeld in dit geval door ANB dat dit perceel niet in aanmerking komt als compensatiebebossing omdat de eigenaar door het ondertekenen van het beheerplan een contractuele verbintenis zou hebben gesloten om de grond te bebossen. Vanaf het moment dat het bos opgenomen is in een beheerplan zou het volgens de redenering van ANB niet meer als een nieuw bos kunnen beschouwd worden. Nochtans staat nergens vermeld in dat plan dat de eigenaar zich verbindt om het perceel te bebossen of zijn jongere bossen te behouden als bos. Hij had dat beheerplan laten opstellen destijds op aanraden van ANB, zodat:

- hij juridisch in orde was. Tot voor kort moest je in principe als je meer dan 5 ha boseigendom had, een beheerplan hebben;
- hij zijn kappingen kon uitvoeren zonder dat hij dit steeds moest melden of aanvragen aan ANB.

Sowieso zijn er al heel wat precedentes waarbij percelen die deel uitmaken van een beheerplan perfect in aanmerking kwamen voor boscompensatie. De eigenaar ziet zich nu genoodzaakt om zijn bossen terug om te zetten naar landbouwgrond. Er zijn trouwens ook bouwgronden met bos die deel uitmaken van een beheerplan. Die mensen zouden dan ook niet meer mogen bouwen zolang hun beheerplan loopt. Dat kan duidelijk niet de bedoeling zijn.

1. Er zijn verschillende voorbeelden met CF 3 - waaronder ook een ontbossing door een administratieve dienst van de Vlaamse overheid - waarbij werd gecompenseerd met populier.

Hoe kan het dat compenserende bebossingen in vergelijkbare dossiers tot voor kort wel werden goedgekeurd en nu in het bijzonder in de provincies Limburg en Vlaams-Brabant niet meer? Temeer omdat de wetgeving hier niets over zegt.

2. Kan de minister ermee akkoord gaan dat ANB een betaling van de bosbehoudsbijdrage verkiest boven het compenseren in natura met populier/naalddhout/niet-agressieve exoten in het geval dat de CF 1,5, 2 of 3 is? En hierbij beseffende dat er weer wat meer bos netto verdwijnt? En meer algemeen, dat

compenserende bebossingen in bepaalde gevallen worden ontmoedigd onder het mom van stand still-principe.

3. Hoe denkt de minister de houding van ANB in deze materie te verzoenen met een project als 'Populier van Hier' van de Vlaamse Ardennen waarin de populier opgewaardeerd wordt als een belangrijke boomsoort?
4. Kan de minister ermee akkoord gaan dat compenserende bebossing in natura momenteel wordt afgekeurd enkel omwille van het feit dat de percelen deel uitmaken van een bosbeheerplan, ofschoon dat in het verleden nooit een probleem was? En wetende dat gronden gelegen in agrarisch gebied die deel uitmaken van een bosbeheerplan en dus veel potentie hebben om uit te groeien tot waardevolle bossen, in dit geval naar alle waarschijnlijkheid opnieuw worden omgezet naar landbouwgrond?

ANTWOORD

op vraag nr. 488 van 9 mei 2018

van **ELISABETH MEULEMAN**

1. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) beroept zich bij het beoordelen van de voorstellen inzake compenserende bebossingen op verschillende principes die in de wetgeving verankerd zijn. Ten eerste is er het standstill-beginsel zoals beschreven in artikel 1.2.1, §2, van het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Ten tweede is er de algemene zorgplicht voor overheden zoals beschreven in artikel 16 van het Natuurdecreet. Overheden hebben de opdracht om vermijdbare schade aan de natuur te vermijden. Ten derde is er artikel 90bis, §2, van het Bosdecreet dat de doelstelling van de boscompensatie omschrijft als volgt: "met het oog op het behoud van een gelijkwaardig bosareaal". Gelijkwaardigheid wordt al snel verengd tot 'gelijk in oppervlakte', maar omvat evenzeer kwalitatieve aspecten. En dat wordt ten vierde bevestigd door artikel 90bis, §5, tweede lid, van het Bosdecreet: "Indien het voorstel niet voldoet aan de eisen van het in §4, derde lid, bedoelde besluit of wanneer het voorstel om bosbouwkundige redenen niet aanvaardbaar is, past het Agentschap het voorstel aan aan de eisen van dat besluit of, wanneer het een compensatie in natura betreft, aan de eisen van wat bosbouwkundig aanvaardbaar is.". Hoe het ANB dit alles toepast, staat beschreven in de interne richtlijn 2009/4. Wat betreft de bewering dat 'compenserende bebossingen in vergelijkbare dossiers tot voor kort wel werden goedgekeurd en nu in het bijzonder in de provincies Limburg en Vlaams-Brabant niet meer', benadrukt het ANB dat elk dossier conform de interne richtlijn wordt behandeld en dat de richtlijn op dit vlak niet meer is gewijzigd in de laatste jaren.
2. Het beoordelen van het voorstel van compenserende bebossing gebeurt op basis van een plaatsbezoek en de beschikbare informatie in het dossier. Het is daarbij zeker niet de bedoeling om compenserende bebossingen te ontraden. De aanvrager blijft te allen tijde volkomen vrij in zijn keuze van compenseren, hetzij financieel, hetzij in natura of een combinatie van beide, uiteraard binnen de wettelijke bepalingen.
3. De populier is een veelzijdige boomsoort. Ik zie geen tegenstrijdigheid omdat het bosbeleid dat ik wil voeren, ook aandacht geeft aan de uiteenlopende aspecten van multifunctionaliteit. Oog hebben voor een verantwoorde productie van een hernieuwbare grondstof hoort daar bij. De populier is als snelgroeende pioniersoort uitstekend geschikt bij bebossingen omdat er snel een bosklimaat kan ontstaan. Alleen weten we dat de klassieke populierenteelt die eenzijdig gericht was op houtproductie, vaak leidde tot mistoestanden, zoals het aanplanten op ongepaste standplaatsen, het bewust ontwateren van de gronden met verlies van flora, het onnodig weggakken van spontaan ingroeïende boom- en struiksoorten, een ondoordacht en onoordeelkundig gebruik van pesticiden tegen ziekten en plagen die vaak opduiken in populierenplantages. Het is dus niet de soort populier op zich die voor risico's kan zorgen, maar vooral het onoordeelkundig gebruik ervan. In die zin hoop ik dat het project 'Populier van Hier' effectief zal leiden tot een mentaliteitswijziging en het doelpubliek verbrede inzichten zal bijbrengen.
4. Een bosbeheerder is steeds gehouden het bosbeheerplan uit te voeren. Ook in de nieuwe regeling voor natuurbeheerplannen wordt van de beheerder verwacht dat hij het beheer dat voorzien is in het natuurbeheerplan ook effectief uitvoert (artikel

16novies van het Natuurdecreet). Zolang de bestaande bosbeheerplannen niet zijn omgezet naar een natuurbeheerplan, blijft het bosbeheerplan van kracht en moet de beheerder dit uitvoeren. Volgens het besluit van de Vlaamse Regering van 16 februari 2001 tot vaststelling van nadere regels inzake compensatie van ontbossing en ontheffing van het verbod op ontbossing kan een compenserende bebossing niet gebeuren op een al beboste grond, noch op percelen die moeten bebost of herbebost worden ingevolge een gerechtelijke beslissing of een contractuele of eenzijdige verbintenis. Als in een bosbeheerplan, op voorstel van de beheerder, is voorgesteld om bepaalde percelen te bebossen, valt dit onder de 'eenzijdige verbintenis'. Als men een bebost perceel, opgenomen in een bosbeheerplan en hierin voorzien om bos te blijven, toch zou willen ontbossen, moet eerst een afwijking op het beheerplan bekomen worden. Pas nadat de afwijking op het beheerplan is goedgekeurd, kan op de ontbossingsregeling in artikel 87 van het Bosdecreet beroep worden gedaan.